

CE ESTE PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ?

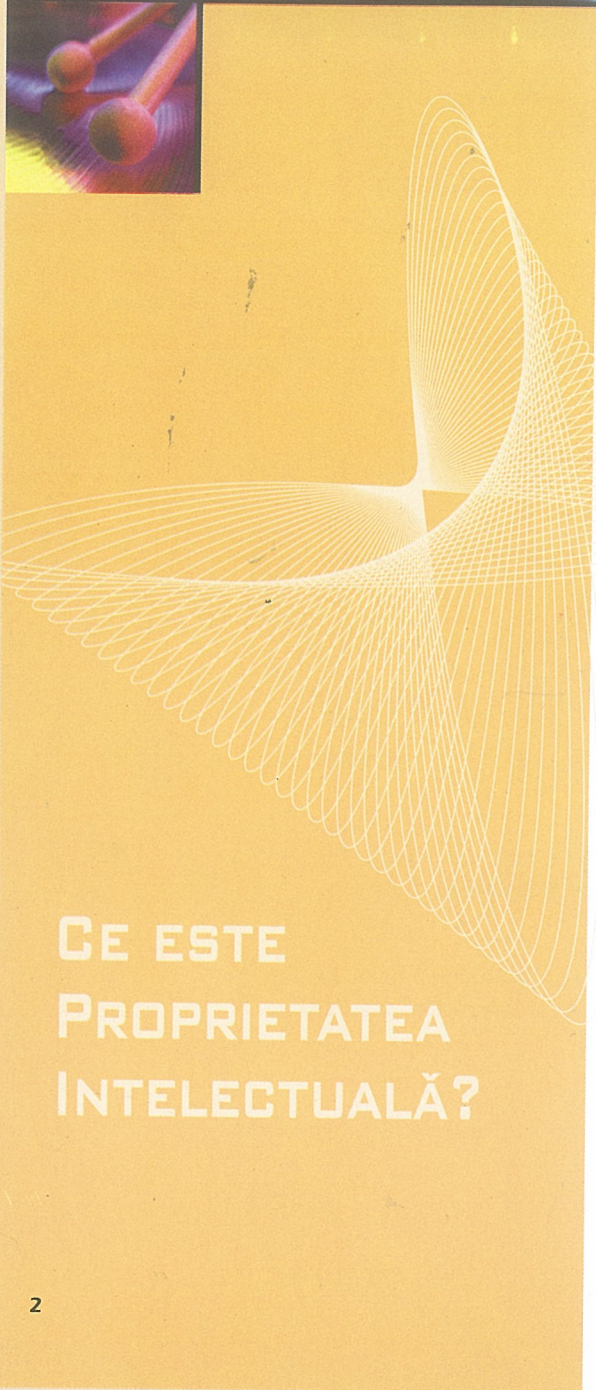
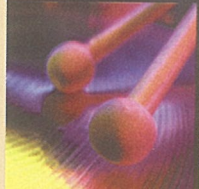
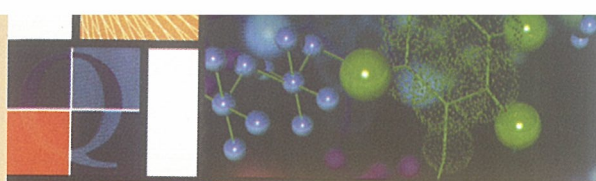
ORGANIZAȚIA
MONDIALĂ
DE PROPRIETATE
INTELLECTUALĂ

CE ESTE PROPRIETATEA INTELECTUALĂ?

CUPRINS

	PAG.
CE ESTE PROPRIETATEA INTELECTUALĂ?	2
CE ESTE UN BREVET?	5
CE ESTE O MARCĂ?	8
CE ESTE UN DESEN SAU UN MODEL INDUSTRIAL?	12
CE ESTE O INDICAȚIE GEOGRAFICĂ?	14
CE SUNT DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE?	18
CE ESTE ORGANIZAȚIA MONDIALĂ A PROPRIETĂȚII INTELECTUALE?	22

CE ESTE PROPRIETATEA INTELECTUALĂ?

CE ESTE PROPRIETATEA INTELECTUALĂ?

Proprietatea intelectuală se referă la creații ale minții: invenții, opere literare și artistice și simboluri, nume și imagini utilizate în comerț. Proprietatea Intelectuală se împarte în două categorii:

- **Proprietatea industrială** care cuprinde invențiile, mărcile și indicațiile geografice, desenele și modelele industriale.
- **Dreptul de autor** care se referă la operele literare cum sunt: romanele, poeziile și piesele de teatru, filmele, lucrările muzicale, lucrările de artă: desene, picturi, fotografiile și sculpturi și lucrările arhitectonice. Drepturile conexe ale dreptului de autor sunt drepturile artiștilor interpreți asupra activității lor, ale producătorilor de fonograme și ale organismelor de radiodifuziune asupra programelor lor de radio și televiziune.

Ce se înțelege prin drepturi de proprietate intelectuală?

Drepturile de proprietate intelectuală sunt drepturi de proprietate ca toate celelalte - ele permit creatorului sau proprietarului unui brevet de invenție, al unei mărci sau al unei opere protejate prin drept de autor să beneficieze de pe urma muncii sau a investiției sale. Aceste drepturi sunt evidențiate în articolul 27 din Declarația Universală a Drepturilor Omului care stipulează faptul că fiecare om trebuie să beneficieze de protecția drepturilor morale și materiale care decurg din orice lucrare științifică, literară sau artistică al cărei autor este.

Importanța proprietății intelectuale a fost recunoscută pentru prima dată de Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 1883 și de Convenția de la Berna pentru protecția lucrărilor artistice și literare din 1886. Ambele tratate sunt administrate de către Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI).

De ce trebuie să promovăm și să protejăm proprietatea intelectuală?

Există mai multe motive care fac ca protecția proprietății să fie imperios necesară. În primul rând, progresul și prosperitatea umanității depind de creativitatea ei în domeniile tehnic și cultural, în al doilea rând, protecția juridică a creațiilor noi încurajează investițiile și conduc la alte inovații, în al treilea rând, promovarea și protecția proprietății intelectuale stimulează creșterea economică, duc la crearea de noi locuri de muncă și noi ramuri de activitate și la îmbunătățirea calității vieții.

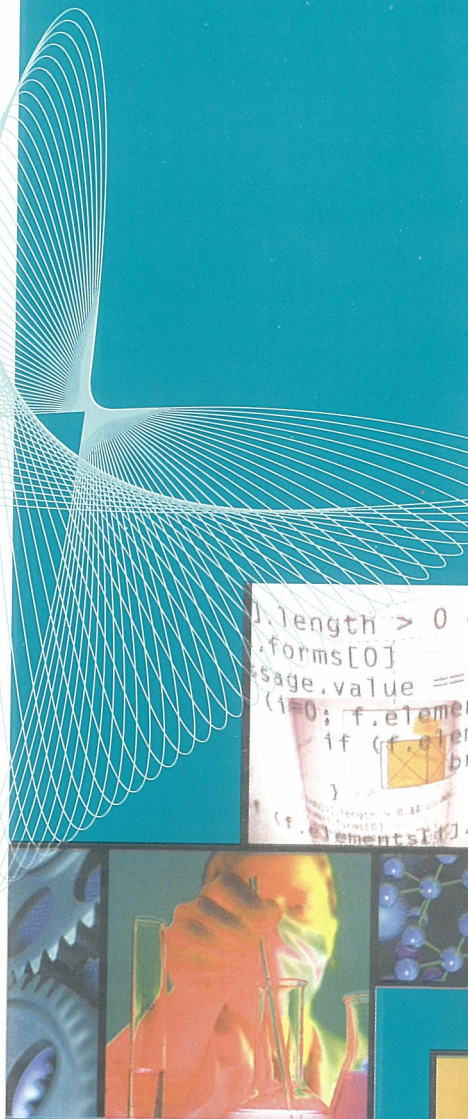
Un sistem de proprietate intelectuală eficient și echitabil poate fi de ajutor tuturor țărilor în exploatarea potențialului de proprietate intelectuală care este un instrument puternic de dezvoltare economică și de progres social și cultural. Acest sistem contribuie la instaurarea unui echilibru între interesele inovatorului și interesul public, asigurând un mediu propice creativității și invenției, în beneficiul tuturor.

Care sunt avantajele de care poate beneficia fiecare dintre noi?

Drepturile de proprietate intelectuală recompensează creativitatea și efortul uman care reprezintă motorul progresului umanității. Iată câteva exemple:

- industria cinematografică, industria înregistrărilor audio și video, activitatea editorială și industria software-ului care investesc miliarde de dolari pentru amuzamentul milioanele de oameni din toate colțurile lumii, nu ar exista fără protecția dreptului de autor;
- consumatorii n-ar putea achiziționa cu încredere produsele sau serviciile fără o protecție internațională eficientă a mărcii, în măsură să descurajeze contrafacerea și pirateria;
- fără avantajele pe care le oferă sistemul de brevete, cercetătorii și inventatorii ar fi prea puțin stimulați pentru a continua să caute să își amelioreze produsele sub aspectul calității și al eficienței în interesul consumatorilor din lumea întreagă.

CE ESTE UN BREVET?

CE ESTE UN BREVET?

Brevetul conferă dreptul exclusiv asupra unei invenții, care poate fi un produs sau un procedeu ce oferă un nou mod de a face ceva sau aduce o nouă soluție tehnică pentru rezolvarea unei probleme.

Brevetul garantează titularului protecția invenției. Această protecție este acordată pentru o perioadă limitată, care poate fi în general de 20 de ani.

Ce fel de protecție oferă un brevet?

Protecția prin brevet înseamnă că invenția nu poate fi realizată, utilizată, distribuită sau vândută fără consimțământul titularului de brevet. Drepturile care decurg dintr-un brevet pot fi apărate în mod normal prin introducerea unei acțiuni în fața unui tribunal care, în cea mai mare parte a sistemelor, are autoritatea de a face să înceteze orice încălcare a drepturilor ce decurg din brevet. În același timp, tribunalul poate și să declare nul un brevet contestat de un terț.

Ce drepturi are un titular de brevet?

Titularul unui brevet are dreptul de a decide cine poate și cine nu poate să folosească invenția brevetată pe durata protecției. El poate pe baza unei licențe să permită terților să utilizeze invenția pe baza unor condiții convenite de comun acord. El poate de asemenea, să vândă dreptul asupra invenției unui terț care devine în felul acesta titularul brevetului. La expirarea brevetului, protecția ia sfârșit și invenția intră în domeniul public, adică titularul pierde drepturile

exclusive asupra invenției și aceasta poate fi exploatată liber, din punct de vedere comercial de către terți.

De ce sunt necesare brevetele?

Brevetele au o funcție stimulatorie căci ele oferă indivizilor atât recunoașterea creativității lor cât și recompense materiale pentru invențiile care se pot comercializa. Ele încurajează astfel inovația datorită căreia calitatea vieții oamenilor se îmbunătățește în mod constant.

Ce rol joacă brevetele în viața de fiecare zi?

Invențiile brevetate au invadat de fapt toate aspectele vieții cotidiene, de la iluminarea electrică (brevete deținute de Edison și Swan) și plastic (brevetele lui Baekeland) până la pixuri (brevetele lui Biro) și microprocesoare (brevetele Intel, de exemplu).

Toți titularii de brevete sunt obligați în schimbul protecției brevetului, să facă publice informații despre invențiile lor,

în scopul îmbogățirii fondului de cunoștințe tehnice din întreaga lume, acest lucru încurajând creativitatea și inovația. Astfel, nu numai că brevetul îi oferă protecție titularului invenției, dar furnizează și informații prețioase și constituie o sursă de inspirație pentru viitoarele generații de cercetători și inventatori.

Cum se acordă un brevet de invenție?

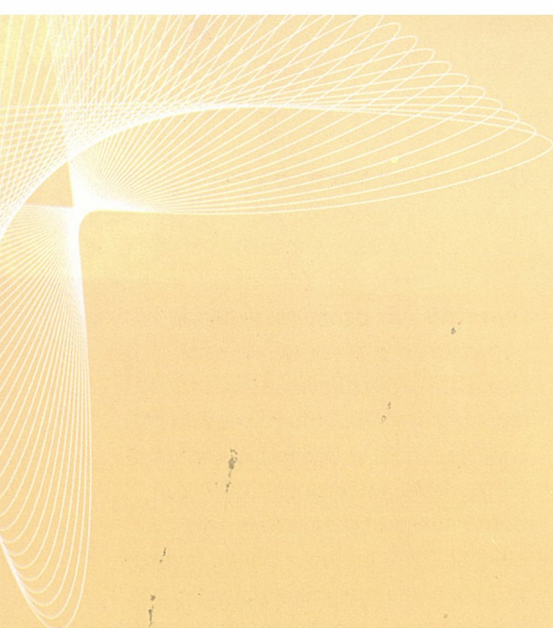
Primul pas în obținerea unui brevet constă în depunerea unei cereri de brevet. Aceasta conține în general titlul invenției, precum și indicarea domeniului tehnic căruia îi aparține; cererea trebuie să mai conțină o descriere a invenției redactată în mod clar și suficient de detaliat astfel încât o persoană cu nivel mediu de cunoștințe în domeniu să poată utiliza sau reproduce invenția. Descrierea este de obicei însoțită de ilustrații - desene, scheme, sau grafice - permițând o mai bună înțelegere a invenției. Cererea conține și mai multe "revendicări" adică informații pe baza cărora se poate stabili întinderea protecției acordate de brevet.

Ce fel de invenții pot beneficia de protecție?

Pentru a beneficia de protecție prin brevet, o invenție trebuie să îndeplinească, în general, următoarele condiții: trebuie să aibă utilitate practică, să prezinte un element de noutate, adică o caracteristică nouă care să nu facă parte din fondul cunoștințelor existente în domeniul tehnic. Acest fond al cunoștințelor existente se numește "stadiul tehnicii". Invenția trebuie să implice și o activitate inventivă adică să nu fie evidentă pentru o persoană cu cunoștințe medii în domeniul tehnic respectiv, în fine, obiectul său trebuie să fie "brevetabil" conform legii. În multe țări teoriile științifice, metodele matematice, speciile de plante sau animale, descoperiri de substanțe naturale, metodele comerciale sau metodele de tratament (prin opoziție cu produsele medicale) sunt excluse de la protecția prin brevet.

Cine acordă brevetele?

Brevetele sunt acordate de oficiile naționale de brevete sau de oficii regionale care deservesc mai multe țări, cum ar fi Oficiul European de Brevete (OEB) și Organizația Africană a Proprietății Intelectuale (OAPI). În cadrul acestor sisteme regionale un solicitant cere protecție pentru invenția sa în una sau mai multe țări și fiecare țară decide să acorde sau nu această protecție pe teritoriul său. Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor (PCT) administrat de OMPI, prevede depunerea unei cereri internaționale unice care are același efect ca și cererile naționale, depuse în țările desemnate. Depunând o cerere, un solicitant poate să ceară protecție în oricâte state semnatare dorește.

CE ESTE O MARCĂ?

O marcă este un semn distinctiv care indică faptul că anumite produse sau servicii sunt fabricate sau furnizate de o anumită persoană sau întreprindere. Originea mărcii datează din timpuri străvechi, când artizanii își reproduceau semnăturile sau "marca" pe produsele lor artistice sau utilitare. În timp, lucrurile au evoluat către ceea ce constituie astăzi sistemul de înregistrare și protecție a mărcilor. Răspunzând nevoilor consumatorilor un astfel de sistem îi ajută pe aceștia să identifice și să cumpere un produs sau un serviciu ca urmare a naturii și calității sale, având ca indiciu marca sa unică.

CE ESTE O MARCĂ?

Care este utilitatea mărcii?

O marcă furnizează protecție titularului asigurându-i dreptul exclusiv de a o utiliza pentru desemnarea unor produse și servicii, sau pentru a autoriza un terț să o utilizeze în schimbul unei plăți. Perioada de protecție variază, dar o marcă poate fi reînnoită de nenumărate ori cu condiția de a efectua plata taxelor corespunzătoare. Protecția drepturilor asupra mărcilor este garantată de tribunale care, în majoritatea sistemelor juridice, dețin autoritatea de a împiedica încălcarea dreptului asupra mărcii.

Într-un sens mai larg, mărcile încurajează inițiativa și spiritul întreprinzător în întreaga lume, oferind titularilor de mărci recunoaștere și profit financiar. Protecția mărcilor împiedică și concurența neloială, de exemplu contrafacerea care ar utiliza semne distinctive identice sau asemănătoare pentru comercializarea produselor sau serviciilor diferite sau de calitate inferioară. Sistemul permite indivizilor dotați cu spirit întreprinzător să producă și să comercializeze produse și servicii, în condițiile cele mai echitabile, facilitând astfel comerțul internațional.

Ce tipuri de mărci pot fi înregistrate?

Posibilitățile sunt aproape nelimitate. Mărcile se pot compune din cuvinte, litere și cifre, singure sau combinate. Ele pot consta în desene, simboluri, semne tridimensionale cum ar fi forma și ambalajul produselor, semne sonore cum ar fi sunetele muzicale sau vocale, parfumuri sau culori utilizate ca trăsături distinctive.

În plus față de mărcile de produse sau de servicii care indică originea comercială a acestora, mai există și alte categorii de mărci. Marca colectivă aparține unei asociații ai cărei membri o utilizează pentru a fi identificați cu normele de calitate și cu alte cerințe stabilite de asociație (cum ar fi asociația experților contabili, a inginerilor, arhitecților). Mărcile de certificare implică respectarea anumitor standarde, fără să presupună apartenența la o asociație. Ele pot fi acordate oricărei persoane care poate certifica faptul că produsele sale sunt conform normelor în vigoare. Standardele de calitate ISO 9000, recunoscute pe plan internațional, sunt un exemplu de astfel de marcă.

Cum se înregistrează o marcă?

Pentru început trebuie completată o cerere de înregistrare care se depune la oficiul de mărci național sau regional competent. Cererea trebuie să conțină o reproducere clară a semnului care se dorește a fi înregistrat, indicând, dacă este cazul, orice culoare, formă sau trăsătură tridimensională a acestuia. Cererea mai trebuie să conțină o listă cu produsele sau serviciile cărora li se va aplica semnul. Semnul trebuie să îndeplinească anumite condiții pentru a fi protejat ca marcă de produs, de serviciu sau ca orice alt tip de marcă. Semnul trebuie să fie distinctiv, cu alte cuvinte să poată fi recunoscut de către consumatori ca reprezentând un anumit produs și totodată să îl poată distinge între alte mărci care indică alte produse. El nu trebuie să creeze confuzie sau să inducă în eroare consumatorii, nici să fie contrar ordinii publice sau bunelor moravuri.

În sfârșit, drepturile cerute nu pot fi acordate în situația în care drepturi identice sau similare au fost deja acordate unui alt titular de marcă. Respectarea acestei condiții este garantată de cercetarea și examinarea realizate de oficiul național sau de posibilitatea ca terții care revendică drepturi similare sau identice să facă opunere la înregistrarea mărcii.

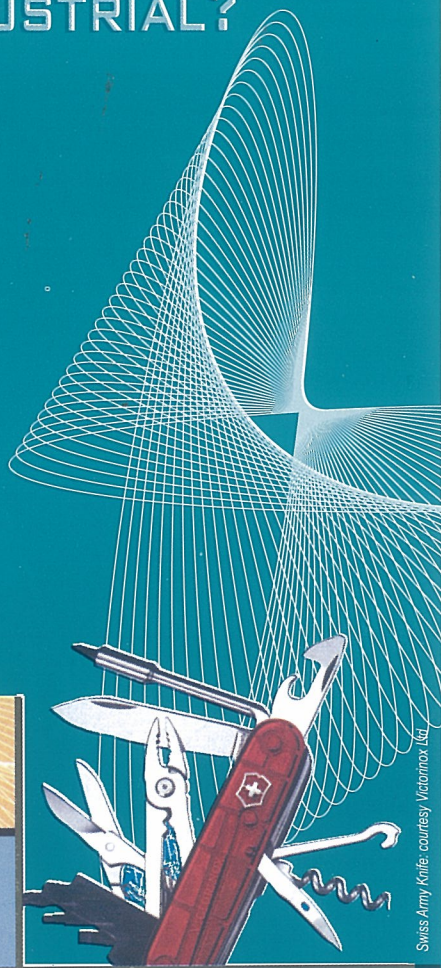
Care este întinderea teritorială a protecției oferite de mărci?

Aproape toate țările din lume înregistrează și protejează mărcile. Fiecare oficiu național și regional deține un registru de mărci care conține informații complete despre toate înregistrările și reînnoirile, ceea ce facilitează examinarea, cercetarea și posibilitatea terților de a face opunere. Efectele înregistrării sunt totuși limitate la țara implicată (sau în cazul înregistrării regionale, la țările implicate).

Pentru a evita necesitatea înregistrării separate la fiecare oficiu național sau regional, OMPI administrează un sistem internațional de înregistrare a mărcilor. Acest sistem este guvernat de două tratate, Aranjamentul de la Madrid referitor la înregistrarea internațională a mărcilor și Protocolul de la Madrid.

Orice persoană care are vreo legătură (naționalitate, domiciliu sau sediu) cu o țară parte la unul dintre cele două tratate sau la ambele, poate obține, pe baza unei înregistrări efectuate sau a unei cereri depuse la oficiul de mărci al acelei țări, o înregistrare internațională cu efect în anumite țări ale Uniunii de la Madrid, sau în toate.

CE ESTE UN DESEN SAU UN MODEL INDUSTRIAL?

Swiss Army Knife: courtesy Victorinox Ltd.

Watch: Courtesy Swatch AG

CE ESTE UN DESEN SAU UN MODEL INDUSTRIAL?

Un desen sau un model industrial reprezintă aspectul estetic sau ornamental al unui obiect. El poate consta în caracteristici tridimensionale, cum ar fi forma sau textura suprafeței obiectului, sau bidimensionale, cum ar fi motivele, liniile sau culoarea.

Desenele și modelele industriale se aplică celor mai diverse produse din industrie și din producția meșteșugărească: de la instrumente tehnice și medicale, la ceasuri, bijuterii și alte articole de lux, de la obiecte de uz casnic și aparate electrice la vehicule și structuri arhitecturale, de la motive textile la articole pentru timpul liber.

Conform majorității legislațiilor naționale, pentru a beneficia de protecție, un desen sau un model industrial trebuie să fie nou sau original și să nu îndeplinească o funcție tehnică.

Desenul sau modelul industrial are de fapt o natură estetică, iar caracteristicile tehnice ale obiectului cărui i se aplică nu sunt protejate.

De ce să protejăm desenele și modelele industriale?

Desenul sau modelul industrial este acel "ceva" care dă articolului atractivitate și putere de seducție; el adaugă deci ceva valorii comerciale a produsului și îi crește vandabilitatea.

Când un desen sau un model industrial este protejat, titularul - persoana fizică sau juridică care a înregistrat desenul - deține dreptul exclusiv de a face opunere pentru orice copie sau imitație neautorizată a desenului sau a modelului industrial de către terți. Protecția contribuie deci la garantarea unui venit echitabil de pe urma investițiilor.

Un sistem de protecție eficient este, de asemenea, avantajos atât pentru consumatori cât și pentru publicul larg, în general în măsura în care încurajează legalitatea concurenței și a practicilor comerciale, favorizează creativitatea și promovează produse mai atractive sub aspect estetic.

Protecția desenelor și modelelor industriale contribuie la dezvoltarea economică, încurajând creativitatea în industrie, ca și în domeniul artistic și al meșteșugurilor tradiționale. Ea contribuie la dezvoltarea activităților comerciale și încurajează exportul

produselor naționale. Realizarea și protejarea desenelor și modelelor industriale este în genere un lucru destul de simplu și ieftin, la îndemâna întreprinderilor mici și mijlocii, ca și a artiștilor și a meșteșugarilor individuali, atât în țările industrializate, cât și în cele în curs de dezvoltare.

Cum pot fi protejate desenele și modelele industriale?

În majoritatea țărilor, pentru a fi protejat de legislația în domeniu, un desen sau model industrial trebuie să fie înregistrat. Ca regulă generală, pentru a fi înregistrat, desenul sau modelul industrial trebuie să fie "nou" sau "original". Definiția acestor termeni variază în funcție de țară, ca și procedura de înregistrare în sine. În general, cerința de noutate se referă la faptul că nu trebuie să existe deja un alt desen sau model identic sau foarte asemănător, în urma înregistrării desenului sau modelului, se eliberează un certificat de înregistrare. Durata protecției este de 10 ani, existând posibilitatea de prelungire pentru 3 perioade succesive de câte 5 ani.

În funcție de legislația națională și de tipul desenului sau al modelului, acesta poate fi protejat și prin dreptul de autor ca lucrare de artă aplicată, în anumite țări, protecția ca desen sau

model industrial și protecția prin drept de autor se pot cumula, în altele, ele se exclud reciproc, dacă autorul a ales un tip de protecție, nu îl mai poate invoca și pe celălalt.

În anumite situații, protecția desenului sau a modelului industrial poate intra și sub incidența concurenței neloiale, dar condițiile de protecție, drepturile și despăgubirile prevăzute pot diferi în mod semnificativ.

Care este întinderea teritorială a protecției desenelor și modelelor industriale?

În general, protecția desenului sau a modelului industrial este limitată la țara în care ea a fost acordată. Aranjamentul de la Haga privind depozitul internațional de desene și modele industriale, care este un tratat administrat de OMPI, prevede o procedură de înregistrare internațională: solicitantul poate efectua un singur depozit internațional fie la OMPI, fie la oficiul național al unei țări care este parte la Aranjament, iar desenul sau modelul este protejat în toate țările - parte în care solicitantul dorește protecție.

CE ESTE O
INDICAȚIE
GEOGRAFICĂ?

CE ESTE O INDICAȚIE GEOGRAFICĂ?

Indicația geografică este un semn utilizat pe produsele care au o origine geografică precisă și care prezintă anumite calități sau posedă o notorietate ce se datorează acestui loc de origine. În general, indicațiile geografice constau în denumirea locului de origine al produselor. Produsele agricole au de obicei calități legate de locul de producție și sunt influențate de anumiți factori geografici cum ar fi clima și solul. Pentru ca un semn să funcționeze ca indicație geografică este necesar ca legislația națională să prevadă acest lucru și consumatorii să îl perceapă ca atare. Indicațiile geografice nu pot fi utilizate pentru o largă varietate de produse agricole; de exemplu termenul "Toscan" este utilizat pentru uleiul de măsline produs într-o anumită zonă din Italia, iar "Roquefort" pentru brânza produsă în această zonă a Franței.

Utilizarea indicațiilor geografice nu este limitată la produsele agricole. Acestea pot pune în valoare și calități speciale ale unui produs datorate factorului uman prezent în locul de origine al produselor, așa cum sunt anumite tehnici de fabricație sau

tradiții. Locul de origine poate fi un sat sau un oraș, o regiune sau o țară. De exemplu substantivul "Switzerland" sau adjectivul "Swiss" este perceput în numeroase țări ca o indicație geografică pentru produse fabricate în Elveția, în special ceasuri.

Ce este o denumire de origine?

O denumire de origine este un tip special de indicație geografică utilizată pe produse care prezintă o calitate specială datorată exclusiv sau esențialmente mediului geografic în care au fost obținute. Noțiunea de indicație geografică înglobează denumirile de origine. "Bordeaux" pentru vinul produs în regiunea Bordeaux din Franța, "Havana" pentru tutunul cultivat în regiunea cubaneză Havana sau "Tequila" pentru băutura alcoolică fabricată în anumite zone din Mexic sunt exemple de denumiri de origine protejate în statele care sunt parte a Aranjamentului de la Lisabona cu privire la protecția denumirilor de origine și la înregistrarea internațională a acestora.

De ce se protejează indicațiile geografice?

Pentru consumatori, indicațiile geografice sunt utile pentru determinarea originii și a calității produselor. Multe dintre acestea au dobândit o adevărată notorietate care, în lipsa unei protecții adecvate, poate face obiectul unor declarații false din partea unor operatori comerciali necinștiți. Utilizarea abuzivă a indicațiilor geografice de către terți neautorizați, de exemplu "Darjeeling" pentru un ceai care nu a fost cultivat pe plantațiile Darjeeling, prejudiciază atât pe consumatori cât și pe producătorii legitimi. Primii sunt înșelați, fiind lăsați să creadă că achiziționează un produs autentic având calități și caracteristici specifice, în timp ce în realitate primesc o imitație fără valoare. Producătorii legitimi sunt la rândul lor prejudiciați pentru că astfel pierd beneficiul unor operații comerciale lucrative, iar reputația produselor lor este afectată.

Care este diferența între o indicație geografică și o marcă?

Marca este un semn utilizat de o firmă pentru a-și diferenția produsele și serviciile de cele ale altor firme. Ea conferă proprietarului dreptul de a interzice terților să utilizeze marca, în schimb, indicația geografică oferă consumatorilor informații asupra locului din care provine produsul și asupra unor caracteristici datorate locului de proveniență pe care produsul le deține. Ea poate fi utilizată de către toți producătorii ale căror produse sunt originare din locul desemnat prin indicația geografică și posedă caracteristicile respective.

Cum se protejează o indicație geografică?

Indicațiile geografice sunt protejate în conformitate cu prevederile legislațiilor naționale și cu o gamă largă de principii, așa cum sunt legile referitoare la concurența neloială, la protecția consumatorilor, la protecția mărcilor de certificare sau legile speciale care se ocupă de protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine, în esență, persoanele care nu sunt autorizate nu pot utiliza

indicațiile geografice dacă această utilizare riscă să inducă în eroare publicul în ceea ce privește originea reală a produsului. Sancțiunile care se pot aplica variază de la hotărârea tribunalului care interzice utilizarea neautorizată până la plata unor daune și amenzi, iar în cazurile grave până la pedeapsa cu închisoarea.

Cum sunt protejate indicațiile geografice la nivel internațional?

Un număr de tratate administrate de OMPI vizează protecția indicațiilor geografice; este vorba în special despre Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 1883 și despre Aranjamentul de la Lisabona privind protecția denumirilor de origine și înregistrarea internațională a acestora.

Ce este o indicație geografică "generică"?

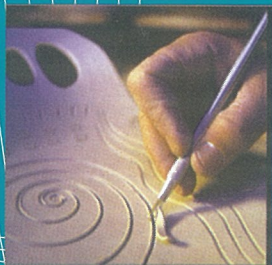
Dacă numele unui loc este folosit mai curând pentru a desemna un anume tip de produs decât pentru a indica originea acestuia, termenul își pierde funcția de indicație geografică. De

exemplu, expresia "muștar de Dijon" asociată pe vremuri cu muștarul provenind din orașul Dijon din Franța, desemnează astăzi un anume tip de muștar ce poate fi fabricat în mai multe locuri. Expresia de mai sus a devenit așadar o indicație generică evocând mai mult un tip de produs decât un loc.

Care este rolul OMPI în protecția indicațiilor geografice?

OMPI administrează un număr de acorduri internaționale care se referă exclusiv sau în special la protecția indicațiilor geografice (Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale a Aranjamentului de la Lisabona privind protecția denumirilor de origine și înregistrarea internațională a acestora). În plus, statele membre ale Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală și alte organizații interesate studiază în cursul reuniunilor din cadrul OMPI noi mijloace de întărire a protecției indicațiilor geografice la nivel internațional.

CE SUNT DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE?

CE SUNT DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE?

Dreptul de autor reprezintă un ansamblu de legi care conferă protecție autorilor, artiștilor și altor creatori pentru creațiile lor literare și artistice denumite în general "opere". Un ansamblu de drepturi aflate într-o strânsă legătură cu dreptul de autor este reprezentat de drepturile conexe care conferă prerogative asemănătoare sau identice celor oferite de dreptul de autor, deși uneori de întindere limitată și de mai scurtă durată. Beneficiarii drepturilor conexe sunt:

- artiștii interpreți sau executanții (de exemplu actori și muzicieni) pentru prestația lor;
- producătorii de înregistrări audio (înregistrări pe casetă și compact disc) pentru înregistrările lor, și;
- organismele de radiodifuziune pentru programele radio sau TV.

Operele protejate prin dreptul de autor includ în mod special, dar nu exclusiv, romanele, poeziile, piesele de teatru, lucrările de referință, ziarele, programele de calculator, bazele de date, filmele, compozițiile muzicale, operele coregrafice, picturile, desenele, fotografiile, sculpturile, operele de arhitectură, creațiile publicitare, hărțile și desenele tehnice.

Ce oferă dreptul de autor și drepturile conexe?

Creatorii operelor protejate prin drept de autor ca și moștenitorii acestora și succesorii lor în drepturi (numiți în general "titulari de drepturi") beneficiază de anumite drepturi fundamentale în conformitate cu legislația dreptului de autor. Ei au în special dreptul exclusiv de utilizare a operei sau de autorizare a utilizării acesteia în condiții stabilite de comun acord. Titularul sau titularii de drepturi asupra unei opere pot interzice sau autoriza:

- reproducerea acesteia sub orice formă, inclusiv sub formă de publicație tipărită sau de înregistrare sonoră;
- interpretarea sau executarea ei în public și comunicarea ei către public;
- difuzarea ei în emisiuni radio sau TV;
- traducerea în alte limbi; și
- adaptarea ei, constând de pildă în transformarea unui roman în scenariu de film.

Drepturi similare referitoare la fixare (înregistrare) și reproducere, printre altele, sunt conferite de drepturile conexe.

Pentru a fi difuzate în mod eficient,

multe tipuri de opere protejate de legislația dreptului de autor și a drepturilor conexe, au nevoie de mijloace de distribuție și de comunicare și de investiții importante (este, de exemplu, cazul publicațiilor, înregistrărilor sonore și al filmelor); de asemenea, creatorii înșiși cedează adesea drepturile asupra operelor lor unor societăți care pot exploata și comercializa mai bine aceste opere, în schimbul unei compensații care îmbracă forma unor plăți și/sau redevențe (compensații bazate pe un procentaj din veniturile aduse de operă).

În sensul tratatelor OMPI relevante, drepturile patrimoniale asociate dreptului de autor, sunt conferite începând din momentul creării și fixării operei, pentru o perioadă de cel puțin 50 de ani după moartea autorului. Legislațiile naționale pot prevedea și perioade de protecție mai lungi. Această protecție le permite atât creatorilor cât și moștenitorilor și succesoriilor lor în drepturi să obțină beneficii financiare de pe urma operei, pentru o perioadă de timp rezonabilă. Durata protecției în cazul drepturilor conexe este în mod normal de 50 de ani de la data interpretării, înregistrării sau emisiunii. Dreptul de autor și protecția artiștilor interpreți sau executanți includ și drepturi morale, și anume dreptul de a revendica

paternitatea unei opere și dreptul de a se opune modificărilor aduse operei, dacă acestea riscă să aducă atingere reputației creatorului.

Legislația dreptului de autor și a drepturilor conexe oferă titularilor de drepturi un întreg arsenal de mijloace pentru a-și apăra drepturile: intentarea de acțiuni civile, solicitarea de despăgubiri administrative și intentarea de acțiuni de urmărire penală. Printre măsurile care permit sancționarea încălcării acestor drepturi se numără: interdicțiile, ordinele de distrugere a produselor contrafăcute, ordinele de percheziție etc.

Care sunt avantajele oferite de protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe?

Protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe reprezintă o componentă esențială pentru stimularea creativității și a inovației, încurajarea autorilor, artiștilor și creatorilor sub forma unei recunoașteri morale, dar și a unei recompensări economice echitabile este de natură să le stimuleze activitatea și productivitatea și contribuie adesea la îmbogățirea

creației acestora. De altfel, garanția existenței și a exercitării drepturilor stimulează întreprinderile și societățile comerciale să investească în crearea, dezvoltarea și difuzarea operelor în întreaga lume. Acest lucru are drept consecință faptul că lumea întreagă se poate bucura, în condiții mai bune, de accesul la cultură, cunoaștere și divertisment, și de asemenea stimulează progresul economic și social.

Cum sunt adaptate dreptul de autor și drepturile conexe la progresul tehnic?

Ca urmare a progresului spectaculos al tehnicii, domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe s-a lărgit enorm în cursul ultimelor decenii. Acest lucru s-a concretizat în noi moduri de difuzare a creațiilor, grație formelor de comunicare la nivel mondial cum sunt transmisiile radio-TV prin satelit, CD-urile și DVD-ul. Difuzarea operelor prin Internet este etapa cea mai recentă a aceste evoluții, ea ridicând noi probleme cu privire la drepturile de autor și la drepturile conexe la nivel mondial. OMPI participă activ la dezbaterile care au loc pe plan internațional pentru elaborarea noilor

norme de protecție a dreptului de autor în ciber spațiu. În acest sens, OMPI administrează Tratatul OMPI pentru dreptul de autor (WCT) și Tratatul OMPI privind interpretările, execuțiile și fonogramele (WPPT), denumite adesea "tratatele Internet". Aceste tratate precizează normele internaționale cu privire la interzicerea accesului neautorizat la operele de creație spirituală și a utilizării acestora pe internet.

Cum sunt reglementate dreptul de autor și drepturile conexe?

Protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe se obține automat, fără necesitatea înregistrării sau a altor formalități. Multe țări prevăd totuși un sistem național de înregistrare și depunere a operelor care este facultativ. Aceste sisteme facilitează, de exemplu, rezolvarea diferendelor legate de calitatea de titular al drepturilor sau al creației, de vânzări, de cesiuni sau alte transferuri de drepturi.

Mulți autori și artiști interpreți sau executanți nu au posibilitatea și nici mijloacele de a întreprinde demersurile juridice și administrative necesare pentru a beneficia de dreptul de autor

și drepturile conexe, având în vedere mondializarea exploatarea drepturilor asupra operelor literare și muzicale, ca și asupra interpretării acestora. De aceea, în numeroase țări, există tendința de a crea și dezvolta organisme sau "societăți" de administrare colectivă. Acestea pot pune la dispoziția membrilor lor competențele administrative și juridice în ceea ce privește colectarea, administrarea și repartitia redevențelor rezultate din utilizarea națională și internațională a operelor sau interpretărilor. Anumite drepturi ale producătorilor de înregistrări sonore și ale organismelor de radiodifuziune sunt și ele administrate colectiv.

Watch: Courtesy Swatch AG

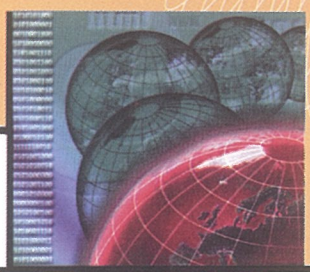

CE ESTE ORGANIZAȚIA MONDIALĂ A PROPRIETĂȚII INTELECTUALE?

CE ESTE ORGANIZAȚIA MONDIALĂ A PROPRIETĂȚII INTELECTUALE?

Creată în 1970, Organizația Mondială a Proprietății Intellectuale (OMPI) este o organizație internațională menită să asigure protecția la nivel mondial a drepturilor de proprietate intelectuală pentru ca în acest fel creativitatea inventatorilor și a autorilor să fie recunoscută și recompensată.

Această protecție internațională reprezintă un imbold pentru creativitatea umană, având ca efect lărgirea continuă a domeniului științei și tehnicii și îmbogățirea lumii literaturii și artelor. În plus, ea netezește drumul comerțului internațional asigurând un mediu stabil pentru comercializarea produselor de proprietate intelectuală. În strânsă colaborare cu statele membre și cu alte părți interesate, OMPI desfășoară o activitate menită să asigure existența unui sistem de proprietate intelectuală care să rămână un instrument suplu și adaptabil, destinat prosperității și bunăstării, conceput pentru a permite exploatarea completă a potențialului proprietății intelectuale în beneficiul generațiilor actuale și viitoare.

Ce face OMPI pentru promovarea protecției proprietății intelectuale?

Ca organizație din sistemul ONU, OMPI reprezintă pentru statele membre un forum dedicat creării și armonizării regulilor și practicilor care să permită protejarea drepturilor de proprietate intelectuală. Cele mai multe țări industrializate au sisteme de protecție care datează de secole. În schimb, multe state noi și în curs de dezvoltare își elaborează abia acum sistemele de protecție pentru brevete, mărci și drepturi de autor. Având în vedere globalizarea rapidă a schimburilor comerciale din ultimul deceniu, OMPI joacă un rol crucial, contribuind la construirea acestor noi sisteme prin negocierea de tratate, prin oferirea de asistență juridică și tehnică și prin cursurile de pregătire pe care le organizează, inclusiv în domeniul aplicării drepturilor de proprietate intelectuală.

OMPI oferă de asemenea - pentru brevete, mărci, desene și modele industriale - sisteme de înregistrare la nivel mondial care sunt revăzute

periodic de statele membre și de alte organisme interesate pentru a descoperi căi de a răspunde mai bine nevoilor utilizatorilor actuali și potențiali. Împreună cu statele membre, OMPI s-a dedicat unei acțiuni de demistificare a proprietății intelectuale de la nivelul de bază al publicului larg până în mediile de afaceri și de decizie, pentru ca avantajele oferite de acestea să fie bine cunoscute, corect înțelese și accesibile tuturor.

Cum este finanțată Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale?

OMPI beneficiază de o largă autonomie financiară, mai mult de 90% din bugetul ei anual provenind din serviciile de înregistrare internațională ca și din publicații, activități de arbitraj și de mediere. Restul de 10% provine din contribuțiile statelor membre.

